

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
.info

<https://konkur.info>

درس ششم

پرورده عشق

کنایه اغراق آمیز

استعاره

تشبیه

کنایه

مجنون

مشهور، نامی

رها کردن، قطع امید کردن

دلسوزی

و همدلی با مجنون

توسل به خدادند

موجب رهایی و

برطرف شدن مشکلات است

کنایه

آماده حرکت شد

مجاز

دل

مشهور شدن

چهره زیبای لیلی

چون رایت عشق آن جهاگیر

هر روز خنیده نام تر گشت

برداشت دل ز کار او بخت

خویشان هم در نیاز با او

بچاگی ورا چو دیدند

گفتند به اتفاق یک سر

حاجت که جمله جهان اوست

چون موسم حج رسید، برخاست

فرزند عزیز را به صد جهد

آد سوی کعبه، سینه پر جوش

شد چون مه لیلی آسمان گیر

در شیشگی تمام تر گشت

درماند پدر به کار او سخت

هر یک شده چاره ساز با او

در چاره گری زبان کشیدند

کز کعبه گشاده گردد این در

محراب زمین و آسمان اوست

اشتر طلبید و محمل آراست

بنشانند چو ماه در یکی مه

چون کعبه نهاد حلقه در گوش

قید

جناس

نهاد

سخن گفتند

استعاره

مشکل و درد مجنون

خداوند مرکز توجه

همه کائنات است

کنایه

مجاز

تشبیه

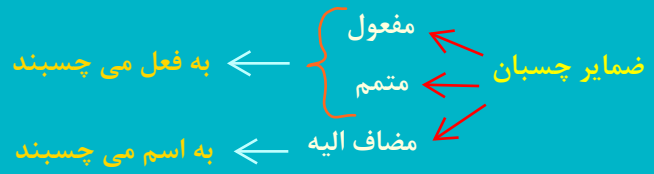
کنایه

اظهار بندگی

کنایه

با اشتیاق و اضطراب

گفتش سلسله زلف بتان از پی چیست؟
 دیدمش خرم و خندان قدح باده به دست
 پرورده عشق شد سرشتم
 مضاف الیه

این ضمائر گاه در جای اصلی خود قرار نمی گیرند
 وجه خدا اگر شودت منظر نظر

غنیمت دانستن فرصت

کعبه مقدس است
 وارزشمند
 گفت: «ای پسر، این نه جای بازی است
 گو، یا رب از این گزاف کاری
 دریاب که مبتلای عشقم هستم
 محزون چو حدیث عشق بشنید
 چنبیره زده
 ۱۵ از جای چو مار حلقه برجت
 می گفتم، گرفته حلقه در بر
 قید
 این نیست طریق آشنایی
 جز عشق مباد سرنو شتم
 و آنکه به کمال پادشایت
 کاو ماند اگر چه من ناغم
 عاشق تر ازین کنم که حتم
 بتان و به عمر لیلی افزای
 کاین قصه شنید، گشت خاموش
 دردی نه دوپذیر دارد
 کنایه
 کز عشق به غایت رسانم
 گرچه ز شراب عشق متم
 از عمر من آنچه هست بر جای
 می داشت پدر به سوی او گوش
 دانست که دل، اسیر دارد

بی قراری و دل نازکی عاشق
 متوسل در گاه خداوند شد
 عاشق وفادار است
 عشق ازلی و ابدی است
 نفی خود در برابر معشوق
 اشتیاق عاشق
 بی نهایت است
 عشق فصل الخطاب است
 عشق درمان ندارد

اصرار بر عشق
 وجود عاشق با عشق
 با عشق سرشته شده
 ترجیح معشوق بر خود

لیلی و مجنون، نظامی گنجه ای

استعاره

کنایه

۵۳

شاعر و داستان سرای بزرگ قرن ششم
 مثنوی های عاشقانه

دردی است غیر مردن کان را دوا نباشد

پس من چگونه گویم کاین درد را دوا کن

شناسه

مضاف الیه

مخفف فعل اسنادی

در نقش مفعول یا متمم

گرچه ز شراب عشق مستم

مخفف فعل هستم

عاشق تر از این کنم که هستم

مفعول

شناسه

کارگاه متن پژوهی

قلمرو زبانی

۱ معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

■ جهد برتوست و بر خدا توفیق زانکه توفیق و جهد هست رفیق سنایی

■ خنیده به گیتی به مهر و وفا ز اهریمنی دور و دور از جفا فردوسی

۲ سال گذشته خواندیم که در شیوه بلاغی، جای اجزای کلام در جمله، تغییر می کند،

اما در متن آموزشی، مطابق با شیوه عادی و نوشتار معیار، نهاد در آغاز جمله و فعل در پایان آن قرار می گیرد.

■ اکنون اجزای بیت زیر را مطابق زبان معیار مرتب کنید.

گفتند به اتفاق یکسر کز کعبه گشاده گردد این در

۳ در بیت‌های زیر، نقش «م» را بررسی کنید.

الف) دریاب که مبتلای عشقم آزاد کن از بالای عشقم

ب) پرورده عشق شد سرشتم جز عشق مباد سرنوشتم

قلمرو ادبی

۱ شاعران، در سرودن منظومه‌های داستانی، غالباً از قالب «مثنوی» بهره می گیرند؛

مهم‌ترین دلیل آن را بنویسید.

۲ هریک از بیت های زیر را از نظر کاربرد آرایه های ادبی بررسی کنید.

■ چون رایت عشق آن جهان گیر شد چون مه لیلی آسمان گیر

■ برداشته دل ز کار او، بخت درماند پدر به کار او سخت

۳ در بیت زیر، شاعر چگونه از تشبیه برای خلق کنایه بهره گرفته است؟

آمد سوی کعبه، سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش

قلمرو فکری

۱ معنی و مفهوم بیت زیر را به نثر روان بنویسید.

حاجت گه جمله جهان اوست محراب زمین و آسمان اوست

۲ در بیت های هفدهم و بیستم، کدام ویژگی های «مجنون» بارز است؟

۳ بر مبنای درس و با توجه به بیت های زیر، تحلیلی از سیر فکری پدر مجنون ارائه دهید.

■ عشق بازی، کار بیکاران بُود عاقلش با کار بیکاران چه کار؟

نعمت الله ولی

■ از سر تعمیر دل بگذر که معماران عشق روز اول، رنگ این ویرانه، ویران ریختند

بیدل

۴ مفهوم بیت زیر را با نگرش خویشانِ مجنون و چاره سازی آنها مقایسه کنید.

■ یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش بگذار که دل حل بکند مسئله ها را

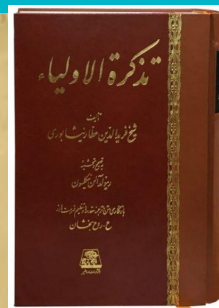
محمدعلی بهمنی

۵

گنج حکمت مردان واقعی

عارف قرن سوم

یکی از کوه لُکام به زیارت «سَری سَقَطی» آمد. سلام کرد و گفت: «فلان پیر از کوه لُکام تو را سلام ^{به} گفت.»
سَری گفت: «وی در کوه ساکن شده است؟ بس کاری نباشد. مرد باید در میان بازار مشغول تواند بود، چنان که یک لحظه از حق تعالی غایب نشود.»
عارف همیشه در حضور است تذکرة الاولیا، عطار

انسان بزرگ و عارف واقعی ضمن پرداختن به امور زندگی و معاشرت با مردم همیشه به یاد خداست و هیچگاه از او غافل نیست

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
info

<https://konkur.info>